

Tid Torsdagen den 21 april 2022 kl. 16.30 – 16:40

Plats Bråvallasalen, Stadshuset

Justering Onsdagen den 4 maj 2022, §§1-6, 10, 11, 14-18, 21

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 21 april 2022, §§7, 8, 9, 12, 13, 19, 20

Johan Nilsson

Anders Göransson

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Johan Nilsson (M) ordföranden

Bo Sundin (M)
Arne Fredholm (M)
Peter Backlund (L)
Hampus Rubaszkin (MP)
Susanne Wicklund (C)
Anders Göransson (S)
Ingela Edlund (S)
Clara Lindblom (V)
Jonathan Metzger (V)

Tjänstgörande ersättare:

Niklas Sandstedt (M) för Emilia Bjuggren (S) vice ordföranden
Mikael Valdorson (M) för Annika Elmlund (M)
Anders Edin (SD) för Peter Wallmark (SD)

Ersättare:

Fredrik Sand (M)
Maurice Forslund (KD)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Johan Castwall, Anders Johnson, Ann-Charlotte Bergqvist, Daniel Roos, Eleonor Eklind Forslin, Göran Carlberg, Jenni Almgren, Kerstin Thörner, Lena Holm och Sara Lundén, samt borgarrådssekreteraren Daniel Carlsson-Mård och personalföreträdaren Luis Lopez §§1-9 .

§ 1

Val av justerare och tid för justering

Beslut

Exploateringsnämnden utser Anders Göransson (S) att tillsammans med ordföranden Johan Nilsson (M) justera dagens protokoll.

Justering sker onsdagen den 4 maj 2022.

§ 2

Frågor för beredning och eventuell information från kontoret

Information om studiebesök

Förvaltningschef Johan Castwall informerar om nämndens studiebesök till Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden den 12 maj. Nämnden behöver fatta beslut om att bevilja deltagande.

Beslut

Exploateringsnämnden tackar för informationen och beslutar att bevilja deltagande för studiebesöket den 12 maj 2022 för nämndens förtroendevalda.

§ 3

Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 25 mars 2022 och från den 21 april 2022 anmäls.

§ 4

Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret

Dnr E2022-00046

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga denna anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 5 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 5**Anmälan av protokoll från rådet för
funktionshinderfrågor**

Inget protokoll från rådet för funktionshinderfrågor finns att anmäla vid dagens sammanträde.

§ 6**Stockholms stad måste ta ansvar för att skattepengar
inte hamnar i kriminella fickor inom byggbranschen. Svar
på skrivelse från Emilia Bjuggren m.fl. (S)**

Dnr E2022-00812

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 29 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Anders Göransson m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det är glädjande att kontoret för närvarande utvärderar ifall modellen för Rättvist byggande är tillämplar inom exploateringskontoret. Vår förhoppning är att det arbetet sedermera utgör grunden för hur Rättvist byggande eller likvärdiga modeller blir normgivande i kontorets fortsatta arbete med att säkerställa värdiga arbetsvillkor i byggprocessen.

Beträffande de särskilda arbetsrättsliga villkoren finns ett antal frågeställningar som bör klargöras. Först och främst understryker skrivelsen kollektivavtalsliknande villkor och inte kollektivavtal. Det utgör en betydande juridisk skillnad,

vilket också kontoret framhåller i sitt svar. Att ställa denna typ av sociala villkor är allt mer vanligt vid kommunala upphandlingar, en utveckling som vi anser att staden i större utsträckning bör bejaka.

För det andra är frågan om saklighet och kompetens inte utredd. Vi är förstås beredda att medge att en sådan utredning säkerligen behövs i sammanhanget. Eftersom vi alltid ser behovet av att utreda åtgärder i ljuset av nuvarande lagstiftning och praxis.

Avslutningsvis har vi förståelse för att kontoret ser avtalstekniska svårigheter och utmaningar med att säkerställa kontrollfunktioner i alla led. Samtidigt anser vi att skrivelsen redan tydliggjort att det är byggherren som har det huvudsakliga ansvaret för att garantera samtliga anställda, även hos underentreprenörer, kollektivavtalsliknande villkor.

Anders Edin (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det finns närmare 3000 utlandsregistrerade byggbolag i Sverige. Veidekke har under det senaste året genomfört närmare 30 fördjupade analyser på företag från Östeuropa vars resultat påvisade ett omfattande fuskande, trots att det på ytan kan se ut att vara i sin ordning. Genom att teckna hängavtal med Byggnads, anmäla yrkesarbetare till ID06 och utstationeringsregistret samt göra registreringar i Fora har man lärt sig att bygga en fasad som döljer den bakomliggande verklighet. Det är först när man jämför de uppgifter som företagen lämnat till olika system som fuskets ofta upptäcks.

Om företaget har sin huvudverksamhet i Sverige ger årsredovisningen en god vägledning, samma sak när det gäller skatter och sociala avgifter. Om ett projekt har ett så kallat fast driftställe, varar mer än sex eller tolv månader, ska inkomstskatt betalas i Sverige. Det sker mycket sällan. Sociala avgifter ska enligt EU:s huvudregel betalas i det land man arbetar i. Veidekkes kontroller visar att det är mycket vanligt att man arbetar med felaktigt utfärdade intyg, man har helt enkelt fusk som konkurrensstrategi.

Eftersom svenska sekretessregler hindrar myndigheterna att samköra register och dagens konkurrensregler stoppar företag från att utbyta information mellan varandra kan dessa företag härja i stort sett fritt.

Med utgångspunkt i detta instämmer vi i att noggrannare kontroller av byggföretag bör genomföras vid upphandling av markanvisning för att minska det idag omfattande fusket.

§ 7

Omvandla Bromma flygplats till Stockholms nya stadsdel - bygg 30 000 nya bostäder. Motion av Karin Wanngård och Jan Valeskog (båda S). Svar på remiss

Dnr E2022-00542

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att remissen besvaras med kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C) och Clara Lindblom m.fl. (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Göransson m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar att bifalla motionen, samt att därutöver anföra följande:

Bromma flygplats är ett viktigt stadsutvecklingsområde. I dagsläget finns en politisk majoritet i Stockholms kommunfullmäktige för att påskynda avvecklingen av flygplatsen och påbörja byggandet av Bromma parkstad.

Målsättningen i exempelvis översiktsplanen tar sin utgångspunkt i nuvarande avtal men ansvaret för en fungerande bostadsförsörjning gör det angeläget att påbörja arbetet betydligt tidigare. Den nya stadsdelen bedöms kunna tillföra Stockholm cirka 30 000 nya bostäder på flygplatsområdet och ytterligare fler i det som är flygets influensområden.

Det är en oerhört angelägen insats för att skapa en fungerande bostadsmarknad med minskad bostadsbrist och bättre förutsättningar för att möta det regionala kompetensbehovet.

Swedavias bedömning i en analys som remitterades i december är att Bromma flygplats under lång tid framöver kommer att ha ett betydande kapacitetsöverskott på grund av låga trafikvolymerna. Swedavia bedömer vidare att den kommersiella flygtrafiken på Bromma på kort sikt kan inrymmas på Arlanda utan att några betydande ytterligare infrastrukturinvesteringar behöver tidigareläggas.

De stora samhällsekonomiska vinsterna handlar dock inte om de eventuella vinster som staden gör vid en exploatering utan genom de effekter som uppstår till följd av en bättre fungerande bostads- och arbetsmarknad.

Därför är det ett gemensamt ansvar för staten, regionen och staden att se till att denna utveckling kommer till stånd. I detta ligger ett regionalt ansvar att förse området med fungerande kollektivtrafikförsörjning, exempelvis genom att planera för att den tillkommande tunnelbanedragningen från Älvsjö till Fridhemsplan förlängs till den nya stadsdelen och med en anslutning vidare till nordvästgående linjer.

Till de samhällsekonomiska vinsterna ska också räknas de vinster som uppstår av att Arlanda kan utvecklas i enlighet med behoven av en fungerande flyginfrastruktur med fokus på att minska klimatpåverkan av flyget. Ett försvagat Arlanda innebär färre direktflyg och fler mellanlandningar vilket ökar miljöbelastningen. Det kommer också att försvåra för näringslivet i Stockholmsregionen.

Stockholms stad bör vara redo att vara en konstruktiv part såväl i arbetet med att utveckla Arlanda som i att bygga de bostäder som är viktiga för en hållbar tillväxt i regionen. Bromma flygplats ska avvecklas och Bromma parkstad utvecklas.

Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att motionen avstyrks, samt att därutöver anföra följande:

En motion från Socialdemokraterna har inkommit med syftet att lägga ned Bromma flygplats för att bebygga området med bostäder. Sverigedemokraterna ställer sig kritiskt till en potentiell nedläggning av Bromma flygplats inte enbart för Stockholms näringslivs skull, men även för mindre orters möjlighet att upprätthålla en snabb och smidig förbindelse till

huvudstaden.

Sverigedemokraterna ser behovet av att upprätthålla och utveckla Bromma flygplats inför framtidens transportbehov. Vi ser positivt på flygbranschens tekniska utveckling och effektivisering, där det redan idag går att flyga miljövänligt på biobränsle. Inom några år förväntas det finnas elflygplan för resor på upp till 40 mil. Detta ger stora möjligheter till en renässans för flyget i framtiden. Elflygplan bullrar även mindre vilket gör att citynära flygplatser kan bevaras och utvecklas med mindre påverkan på boendemiljön än idag.

Vidare skulle en omvandling av Bromma flygplats till bostäder kräva en omfattande och dyr sanering av marken. I en situation där det finns otaliga andra platser i Stockholm med bättre förutsättningar för byggande bör det vara dessa platser som i första hand utvecklas.

Bromma flygplats med sitt citynära läge utgör ett viktigt komplement till Arlanda som ett nav för inrikesflyget, vilket främjar möten och affärsverksamheter över hela Sverige. Låt Bromma flygplats spela den rollen även i framtiden. Stockholm och övriga Sverige behöver det.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C) och Clara Lindblom m.fl. (V).

Reservation

Anders Göransson m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 8

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 för exploateringsnämnden

Dnr E2022-00340

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets förslag till underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 och överlämnar detta till kommunstyrelsen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), Clara Lindblom m.fl. (V) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Göransson m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar att avslå kontorets förslag till beslut med hänvisning till Socialdemokraternas budgetreservation i kommunfullmäktige, samt att därutöver anföra följande:

Om Stockholm även fortsättningsvis ska vara en stad med ett högt bostadsbyggande måste nämnden markanvisa till en blandning av upplåtelseformer, boendetyper och bostadsstorlekar i hela staden. Det behövs också fler stadsutvecklingsområden och fler mindre förtätningsprojekt.

Stockholm har brist på bostäder, arbetsplatser, infrastruktur, förskolor och skolor samt idrottslokaler. Bostadsbristen är en allvarlig social utmaning som begränsar både människors frihet och Stockholms tillväxt.

De senaste åren har de grönbå budgetarna satt upp höga mål för bostadsbyggandet i Stockholms stad. Höga mål är bra, men utan effektiva verktyg och politisk drivkraft blir målen ett luftslott. I dagsläget kräver en måluppfyllelse för perioden 2019-2021 ytterligare 10 000 bostäder i detaljplan.

Även i fråga om markanvisningar har majoriteten mellan åren 2019 och 2021 inte gjort tillräckligt för att uppnå sina egna mål. För måluppfyllelse hade det ytterligare behövts 2 666 bostäder i markanvisningar, samt 3 187 hyresrätter. Slutsatsen är att majoriteten behöver göra mer för att uppnå sina egna mål.

Att öka byggtakten och uppnå dessa mål blir ännu viktigare mot bakgrund av kommunens befolkningsprognoser. För första gången på 16 år är det fler som flyttar ut från Stockholm än flyttar till staden. Den huvudsakliga förklaringen är bristen på rymliga familjeanpassade bostäder. Ett annat skäl är att vanligt folk inte längre har råd att bo i Stockholm. Länsstyrelsen har varnat för höga boendekostnader och att de billiga hyresrätterna är på väg att försvinna. Enligt en rapport från Stockholms Handelskammare konstateras att i ett urval av samhällsviktiga yrken med 104 000 anställda har omkring 16 000 trängts ut från möjligheten att köpa en genomsnittlig bostad i Stockholms län. (Riv bostadsmarknadens barriärer, Stockholms Handelskammare, 2021.)

Om en familj inte har råd med en kontantinsats tas privatlån med höga räntor. Eller så flyttar familjen ut till kranskommuner för att sedan pendla. I värsta fall flyttar de från regionen för att lösa boendesituationen. När staden inte klarar bostadsmålen drabbar det regionens konkurrenskraft, undergräver stadens möjligheter att finansiera bostadsprojekt och sist men inte minst urholkar familjeekonomin på grund av höga boendekostnader.

För oss är hyresrätten en viktig del av svaret för att lösa problemet – här kan en stark allmännytta med prispressade Stockholmshus erbjuda fler familjer ett boende som de faktiskt har råd med. Trots det har Moderaterna halverat antalet markanvisningar per år till allmännyttan, jämfört med när vi styrde under förra mandatperioden. Nu får de kommunala bostadsbolagen inte längre hjälpa till att uppnå stadens bostadsmål.

Istället ombildas de billigaste kommunala hyresrätterna till bostadsrätter. En nyproducerad tvåa är ca 3 000 kronor dyrare. Moderaternas besked är i praktiken: bygg färre bostäder och se till att det som byggs är oåtkomligt för folk med normala inkomster. För varje ombildning ökar även kötiden hos Bostadsförmedlingen. Under den första stora ombildningsvågen åren 1999-2004 ökade kötiden från 4,1 år till 6,0 år. Under den andra stora vågen av ombildningar åren 2007-2010 ökade kötiderna från 5,7 år till 6,7 år. De grönblå gör det svårare och dyrare att få en bostad i Stockholm.

De senaste åren har ett nytt fenomen uppstått i nämndens verksamhet. Målet för nyproduktionen av bostäder har länge varit att det ska råda balans, med lika delar hyresrätter och bostadsrätter. Nu har detta ändrats till att likställa

bostadsrätter och ägarlägenheter. Detta skifte har skett helt utan budgetuppdrag eller nämndbeslut. Med ägarlägenheter kommer spekulationsinslaget på bostadsmarknaden att öka. Andelen som har osäkra hyresförhållanden likaså. Vi har idag en väl fungerande upplåtelseform, bostadsrätten, som fyller behovet av ägd lägenhet i flerbostadshus. Staden måste därför sluta markanvisa till ägarlägenheter.

Föreslaget underlag för budget 2022 med inriktning för 2023 och 2024 för exploateringsnämnden är ett resultat av den budget som kommunfullmäktige antagit. Det är en grönbå budget med låga ambitioner för Stockholms utveckling.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), Clara Lindblom m.fl. (V) och Anders Edin (SD).

Reservation

Anders Göransson m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Clara Lindblom m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Stockholm ska vara en stad för alla, en jämlik, jämställd och ekologiskt hållbar stad, men idag är det en ojämlik stad på alla plan. Akut bostadsbrist råder och framförallt saknas hyresrätter, särskilt sådana med hyror som även en timvikarie, busschaufför eller ensamstående förskollärare har råd att betala. Samtidigt präglas staden av omfattande segregation mellan och inom stadsdelar där människor med olika bakgrund inte möts vare sig i bostadsområdet, skolan eller på jobbet. Inga allmännyttiga Stockholmshus byggs i villaområden och allmännyttan prioriteras lågt vid markanvisningar. Det segregerade mönstret permanentas i takt med att de nya stadsdelarna växer fram i innerstaden och närförort.

För att bryta segregationen och skapa en långsiktigt hållbar stad behöver staden använda sitt markinnehav och planmonopol så att även låg- och medelinkomsttagare kan bosätta sig i alla delar av staden. Det behövs en noggrann strategisk planering för att säkerställa att investeringar i det offentliga rummet inte snedvrids mot områden med lokalt höga mark-värden, utan att stadens investeringar istället kommer alla stadens invånare till nytta. Alla bostadsområden

bör ha tillgång till minst 20 procent allmännyttiga hyresrätter där hyran är kollektivt förhandlad och investeringsmedel omfördelas från lönsamma projekt i innerstaden till områden med lägre markvärden i ytterstaden. Den grönbå majoritetens politik för att nå målen enligt Agenda 2030 är otillräcklig, och vi ser exempelvis ett stort behov av att definiera vad social hållbarhet ska vara för oss i staden. I grunden krävs givetvis också en omfördelningspolitik på alla nivåer i samhället, då den ekonomiska ojämlikheten ökar.

Vi måste på ett mycket kraftfullare sätt använda våra kommunala bostadsbolag för att styra mot en hållbar bostadsförsörjning. Framförallt behövs många fler hyresrätter med överkomliga hyror, säkrad utbyggnad av gruppbestäder, ökat byggande av seniorbestäder med hyresrätt i områden med otillgängligt bostadsbestånd och fler genomgångsbestäder för sociala behov i alla delar av staden. Behovet av bestäder riktade till äldre med hemlöshetsproblematik måste också beaktas i fortsatt planering. Tyvärr saknas med den grönbå majoriteten en politik som styr mot dessa behov, och det framgår även av ärendet att kontoret saknar svar på hur ekonomiskt svagare hushåll ska kunna få en bostad. Vi anser att budgetunderlaget därför behöver tillföras en stadsövergripande målbild om en utökning och prioritering av markanvisningar för bland annat SHIS:s behov, Stockholmshusen och Snabba hus. Staden måste ha en samlad bostadspolitik, där ombildningar och annan utförsäljning av allmännyttiga hyresrätter förpassas till arkiven som den misslyckade politik den visat sig vara.

När konjunkturen och därmed bostadsbyggandet går ner krävs ett kraftigt utökat antal markanvisningar till allmännyttan för att hålla uppe nyproduktionstakten och sysselsättningen i byggbranschen och därmed bidra till att dämpa konjunkturen. Tyvärr har majoriteten handlat tvärtom då man under mandatperioden mer än halverat allmännyttans produktionsmål. När allmännyttan får bygga blir alla bestäder tillgängliga för vanligt folk via bostadsförmedlingen och med lägre inkomstkrav än privata hyresvärdar. Privata aktörer som lämnar alla hyresrätter till bostadsförmedlingen, upplåter försöks- och träningslägenheter och sänker inkomstkraven ska premieras när det gäller markanvisningar. Det behövs också möjligheter att öronmärka mark till aktörer som bygger med pressade hyror. För att på riktigt komma tillrätta med den stora bostadsbristen behöver dock ett kraftigt ökat bostadsbyggande hos allmännyttan komma tillstånd samtidigt som privata aktörer som bygger för stadens behov ges markanvisningar.

En fråga som också borde tas upp i budgetunderlaget är att kontrollen av byggaktörer behöver skärpas, så att fastighetsägare som missköter sin förvaltning eller tillämpar oetiska affärsmodeller inte ges markanvisningar eller möjligheter att köpa fastigheter. Tyvärr framkommer med jämna mellanrum graverande uppgifter om fastighetsägare, som exempelvis anlitar utbildningskonsulter som ger hyreskontrakt till bekanta som egentligen bor på annan ort för att genomdriva en utbildning.

Överhuvudtaget behöver målkonflikterna lyftas fram tydligare för att få ett budgetunderlag som inbjuder till en konstruktiv diskussion om hållbara lösningar i syfte att tillgodose behoven i vår växande stad. Det handlar exempelvis om hur vi kan tillgodose behovet av lekplatser och parklekar liksom hur vi säkrar att förskole- och skolgårdarna får tillräckligt stora ytor och hög lekvärdesfaktor när så många intressen konkurrerar om marken. Dessutom behöver skolplaneringen säkras så att det finns skolor i alla delar av staden och att överetablering i områden motverkas, så att elever inte behöver pendla över hela staden. Det handlar också om det stora behovet av idrottsanläggningar och ytor som främjar fysisk aktivitet och hur detta kan prioriteras tidigare i planeringen så att vi kan få en långsiktigt hållbar stad. Det lokala markvärdet får inte vara avgörande för hur mycket som satsas ytor för lek och rörelse i ett område utan det är behovet som ska styra. I grund och botten handlar det om ett helhetsperspektiv på bostadsområden där även gröna ytor och sociala mötesplatser ingår i planeringen, så att fokus inte bara hamnar på enskilda byggnader. Medel för grönkompensation måste också i betydligt större utsträckning inriktas på ekologiska åtgärder som förstärker biologisk mångfald, ekosystemtjänster och klimatanpassning.

Vidare ser vi med stor oro på politiken att i allt högre grad överlåta utbyggnaden av samhällsfastigheter till kommersiella aktörer, då inhyrning hos privata aktörer istället för att själv äga dels har visat sig bli dyrare vid långvariga samhällsbehov och dels minskar stadens rådighet över lokaler som skolor, idrottshallar och vård- och omsorgsboenden.

Den grönbå majoritetens inriktning att prioritera projekt med god lönsamhet påverkar i praktiken stadsutvecklingsprojekten i ytterstaden och prioritering av projekt med god genomförbarhet och fördjupad samverkan med byggaktörer påverkar i sin tur medborgarinflytandet. Vi anser att en hög byggtakt förutsätter en långsiktig och ekologiskt hållbar

samhällsplanering och att vi aldrig kan tumma på vikten av en tidig medborgardialog och områdesplaneringar som tar ett helhetsgrepp och säkerställer grundläggande samhällsfunktioner och kvaliteter i planeringen. Inte minst gäller detta samverka med trafikkontoret och regionen om kollektivtrafiken, såväl i mindre som i större projekt, så att tillräcklig kollektivtrafik är på plats vid inflyttning och att befintlig kollektivtrafik inte påverkas negativt under nybyggnation, då detta riskerar att påverka de boendes förtroende för staden.

§ 9

Stadsgemensam visselblåsarfunktion. Svar på remiss

Dnr E2022-00051

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 30 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), Anders Göransson m.fl. (S) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Clara Lindblom m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar att i huvudsak bifalla kontorets förslag samt därutöver anföra följande:

Vi välkomnar en stadsgemensam visselblåsarfunktion enligt den nya lagen, som innebär ett stärkt sekretesskydd jämfört med nuvarande visselblåsarlag. För att skyddet ska gälla för den som i arbetsrelaterat sammanhang rapporterar om missförhållanden, där det finns ett allmänintresse att uppgifterna kommer fram, krävs att rapporteringen görs i en kanal som omfattas av lagen.

Det är rimligt att en central visselblåsarfunktion placeras vid stadsledningskontoret, men vi skulle gärna vilja veta om även andra organisationsformer har övervägts. Vidare instämmer vi i kontorets analys att det är viktigt att information och hanteringsordning kopplat till funktionen tydligt kommuniceras till stadens medarbetare och att tydliggöra vilka ärenden som funktionen ska hantera. En god samverkan med de fackliga organisationerna är av stor vikt i detta sammanhang.

Några kommunala bolag har sedan tidigare egna visselblåsarfunktioner, som organiserats på olika sätt, men då de inrättats före den nya lagen instämmer vi i förslaget att berörda bolag inom Stadshus AB ska besluta att dela den stadsgemensamma funktionen. I det fortsatta arbetet är det viktigt att även ta vara på bolagens erfarenheter av sina egna funktioner. Inte minst gäller det möjligheterna för att även underkonsulter och underleverantörer kan omfattas.

Eftersom den nya lagen även gäller privata företag, berör också privata aktörer som bedriver verksamhet finansierad med kommunala medel. För dessa gäller även begränsningen att bara företag med 50 eller fler arbetstagare berörs, vilket gör att exempelvis alla mindre privata hemtjänstföretag eller LSS-verksamheter undantas. Vi vill därför att staden undersöker om även dessa företag ska kunna ansluta sig till den stadsgemensamma funktionen.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), Anders Göransson m.fl. (S) och Anders Edin (SD).

Reservation

Clara Lindblom m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 10

Ekonomisk uppföljning per mars, 2022

Dnr E2022-00841

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 29 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 11

Redovisning av vidaredelegation

Dnr E2022-00876

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets redovisning av vidaredelegation från förvaltningschefen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 12

Revisionsrapport Nr 1, 2022, Samverkan i stadsplanering. Svar på remiss

Dnr E2022-00367

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anser remissen besvarad i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 13

Revisionsrapport Nr 2, 2022, Projekt Slussen. Svar på remiss

Dnr E2022-00366

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden anser remissen besvarad i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 4 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Anders Göransson m.fl. (S) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Exploateringsnämndens prognoser har under året pekat på att både utgifter och inkomster kommer utfalla högre jämfört med budget 2021. De största avvikelserna mot verksamhetsplanens prognos återfinns inom projekten Slussen och Årstafältet.

Gällande Slussenprojektet riktar revisionsrapporten kritik mot majoritetens hantering. Enligt granskningen kan projektet bli mer än 1,5 miljarder kronor dyrare än vad som ursprungligen budgeterats.

Revisorerna ser ett behov av besparingar på 550 miljoner kronor, samt åtgärder som förändrar den löpande uppföljningen och projektstyrningen till det bättre. Majoriteten behöver göra mer för att återta budgetkontrollen och ta ansvar för stadens ekonomi.

Hittills kan vi inte annat än konstatera att ansvarsfulla åtgärder för att återta budgetkontrollen från majoritetens sida istället lyst med sin frånvaro. Vi förväntar oss även att majoriteten nu agerar för att stärka den löpande rapporteringen om projektet Slussen till nämnden.

§ 14

Kostnad för inhyrning hos privata aktörer. Svar på skrivelse från Clara Lindblom m.fl. (V)

Dnr E2022-00811

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets utlåtande som svar på skrivelsen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 17 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Clara Lindblom m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi tackar för det tydliga svaret på vår fjärde fråga. Om vi förstår de övriga svaren rätt genomförs således inga övergripande risk- och konsekvensanalyser för stadens lokalhyreskostnader på kort och lång sikt innan inhyrning av extern aktör föreslås enligt intentionerna i avsiktsförklaringen. Av kontorets svar att döma är det därmed först när idrottsnämnden behandlar det förhandlade hyresavtalet som konsekvensanalyser presenteras. Det förvånar oss. Åtminstone borde översiktliga risk- och konsekvensanalyser redovisas innan komplexa affärsupplägg med flera avtal inbördes beroende av varandra initieras. Detta borde vara självklart särskilt i de fall när det slås fast att staden ska hyra lokalerna redan innan hyresförhandlingar har genomförts, då staden innan dess knappast fullt ut kan utvärdera den långsiktigt ekonomiska hållbarheten i projektet.

Varför staden inte hyresförhandlade innan avsiktsförklaringen motiveras i svaret på skrivelsen med att denna inte ”sätter ramarna för genomförandet av intentionerna i avtalet och garanterar således inte dessa” och det betonas att idrottsnämndens hyresförhandlingar ska inväntas innan beslut om försäljning och upplåtelse av tomträtt. Allt annat vore givetvis oacceptabelt, men vi får intryck att staden med detta upplägg ger sig in på oprövd mark. Vänsterpartiet ser helst att staden behåller, bygger och rustar upp våra idrottshallar själva, då det är belagt bland annat i Kommuninvest rapport Att äga eller hyra sina verksamhetslokaler – hur ser kalkylerna ut i kommunsektorn? att det är billigare att äga än att hyra vid långsiktiga behov.

Om majoriteten till varje pris, mot bättre vetande, nödvändigtvis ska involvera privata aktörer och markant öka deras inflytande inom sektorn för samhällsfastigheter så har vi väldigt svårt att förstå varför exklusiva affärer med en enda utvald part skulle vara så mycket bättre ekonomiskt och verksamhetsmässigt än att faktiskt konkurrensutsätta hela upplägget?

§ 15

Tillägg till markanvisningsavtal för förskola inom fastigheten Sommen 9 i Årsta till Lotshem Samhällsutveckling AB

Dnr E2019-01688

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att ge kontoret i uppdrag att träffa tillägg till markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), Anders Göransson m.fl. (S) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Clara Lindblom m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar att återremittera ärendet för ytterligare utredning av naturmarken, prövning av annan lokalisering, utökad medborgardialog samt dialog med stadsdelsnämnden om behovet av en kommunal förskola på platsen, samt att därutöver anföra följande:

När markanvisningen för en ny förskola beslutades i april 2020 reserverade sig Vänsterpartiet då vi föreslog att återremittera ärendet, och vår inställning står fast oberoende av de ändrade ägarförhållandena. Vi föreslår därför en återremiss med följande motivering:

Det finns ett stort behov av nya förskolor i området eftersom antalet barn väntas öka framöver. Kontoret konstaterar i det ursprungliga ärendet att det finns goda förutsättningar för en förhållandevis stor förskolegård med en hög lekvärdesfaktor. Men spännvidden är stor i kontorets uppskattning om 10-20 kvm förskolegård per barn, där den lägsta ytan är väldigt långt från Boverkets rekommendationer. Genom att upplåta mark för förskoleverksamhet snarare än bostäder behöver inte lika mycket grönyta tas i anspråk som i det tidigare planförslaget för platsen som innebär stora ingrepp i det uppskattade naturområdet.

Det är dock viktigt att byggnadens placering och utformning utgår från områdets karaktär och innebär en varsam hantering av befintliga kulturhistoriska, ekologiska och sociala värden.

Vi vill därför att kontoret prövar möjligheten att markanvisa en mindre förskola på platsen, för att därigenom spara på mycket naturmark som möjligt. Det är bra att avtalet ställer krav på att utreda och bevara naturvärden, men då området är känsligt och ärendet inte kräver detaljplaneändring behövs ytterligare utredning innan beslut om markanvisning. Exploateringsnämnden bör även tillsammans med stadsbyggnadsnämnden pröva om behovet av förskoleplatser kan tillgodoses genom markanvisning på en annan plats inom stadsdelsområdet, företrädesvis på redan hårdgjord yta. Vidare behöver återremissen beakta behovet av förankring och dialog med boende, som inte får möjlighet till samråd och överklagningsrätt som när ärenden kräver detaljplaneändring. Det fanns även i samband med det ursprungliga beslutet kritik hos boende på Slätbaksvägen som till stor del bottnade i bristen på information, vilket inte gagnar förtroendet för stadsbyggnadsprocessen. Frågor som ställdes gällde bland annat angöringen från vägen, hur trafiksituationen på Slätbaksvägen påverkas, hur fastigheten kommer att utformas (beskrivning i för bygglov ger inte närboende nog insyn) och oro för att viktiga naturvärden förbises. Det blir en stor förskola vilket kommer att inverka mycket på naturen och området, och brist på illustrationsplan gör ställningstagande svårt. En god utformning av inomhus- och utomhusmiljön är mycket viktig vid byggande av förskolor.

Dessutom bör alltid markanvisningar till externa aktörer för uppförande och förvaltning av förskole- eller skolverksamhet föregås av en analys av lokalhyreskostnaderna på kort och lång sikt för stadsdelsnämnden respektive utbildningsnämnden, jämfört med om förskolan istället hade uppförts av SISAB. Stadens egna bolag för skolfastigheter tillämpar nämligen självkostnadshyra, vilket innebär att lokalhyreskostnaderna minskar över tid i takt med avskrivningarna. Med privata aktörer är det ofta precis tvärtom. Eftersom andelen barn och äldre kommer öka kraftigt framöver är det därför viktigt att analysera alla etableringar, så att staden inte binder upp sig vid lokalhyresavtal som innebär att en allt större andel av skolpengen går till lokalhyror snarare än till den pedagogiska verksamheten.

Slutligen bör övervägas om markanvisningen verkligen ska gå till en privat aktör, då Årsta har en övervikt av privata aktörer inom förskola sedan de omfattande avknoppningarna till underpris som gjordes av dåvarande alliansen. Möjligheten att säkerställa att en kommunal förskola kan tillkomma i stadsdelen väger enligt vår mening tungt.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner därefter att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), Anders Göransson m.fl. (S) och Anders Edin (SD).

Reservation

Clara Lindblom m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 16**Tillägg till markanvisning för bostäder inom fastigheten Johanneshov 1:1 m.fl. i Johanneshov till Micasa Fastigheter i Stockholm AB**

Dnr E2019-04547

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner förlängning av markanvisningsavtal samt anvisar för tillkommande byggrätter för vård-, omsorgs- och seniorbostäder inom fastigheten Johanneshov 1:1 m.fl. i Johanneshov till Micasa fastigheter i Stockholm AB och ger kontoret i uppdrag att träffa tilläggsavtal till markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 11 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 17**Överenskommelse om exploatering med försäljning, för kontor och lokaler inom fastigheten Sandhagen 2 i Johanneshov med Atrium Ljungberg Slakthuset 6 AB och Atrium Ljungberg AB. Genomförandebeslut**

Dnr E2022-00118

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner genomförandet av exploatering inom Sandhagen 2 omfattande investeringsutgifter om 49,6 mnkr och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner för sin del försäljning av mark inom Sandhagen 2 till Atrium Ljungberg Slakthuset 6 AB med en försäljningsinkomst om cirka 262 mnkr samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner försäljningen och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att träffa erforderliga avtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 31 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 18**Förändring av markanvisning för bostäder inom fastigheten Bävertassen 1 och del av Älvsjö 1:1 till Bäv Ekonomisk Förening**

Dnr E2020-04296

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner att markanvisningen som avser Bävertassen 6 och del av Älvsjö 1:1 överlåtes från bostadsrättsföreningen Bävertassen 1 till VÄB Fastighets AB och ger kontoret i uppdrag att träffa tilläggsavtal till markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 februari 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 19**Larsboda strand. Reviderat inriktningsbeslut**

Dnr E2022-01327

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden godkänner för sin del förslag till inriktning och föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslag till inriktning för projekt Larsboda strand och att exploateringsnämnden medges rätt att fortsätta planering för projekt Larsboda strand upp till 92,7 miljoner kronor (inriktningsbeslut), som underlag för ett kommande genomförandebeslut.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 21 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Anders Göransson m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Stockholm har en blandad befolkning, men är samtidigt en socialt delad stad. I Stockholm är villaområden, flerbostadshus och industriområden ibland lokaliserade för sig som enklaver. Det finns stora skillnader i livsvillkor och fysiska barriärer eller glapp mellan stadsdelar som försvårar stadens sammanhållning.

En förutsättning för en socialt sammanhållen stad är att människor från olika stadsdelar och med olika bakgrund rör sig i samma offentliga miljöer och ser varandra i vardagen. På så sätt ökar samhörigheten och förståelsen samtidigt som segregationen i samhället motverkas.

Byggnad och investeringar påverkar hur människor rör sig och vilka de möter i sin vardag. En förutsättning för att skapa fler möten är blandade bostadsområden med både hyresrätter och bostadsrätter, flerbostadshus och småhus.

Stockholm lider av en brist på hyresrätter. Översiktsplanen visar statistik sedan år 2004. År 2018 var det första året som det färdigställdes fler hyresrätter än bostadsrätter, alla andra år har fler bostadsrätter färdigställts. Utöver att det byggts för få hyresrätter har de borgerliga varje gång de styrt staden sett till att tusentals hyresrätter ombildats, nästan uteslutande de med låg hyra och bra läge.

För att läka samman vår stad och bygga ikapp bristen på hyresrätter är det särskilt viktigt att det byggs hyresrätter i områden som idag domineras av småhus och bostadsrätter. Larsboda strand är ett sådant exempel där endast 335 bostäder kommer att uppföras som hyresrätt av 3 300 bostäder. Hela 90 procent av bostäderna blir alltså bostadsrätter. Istället för ta tillfället i akt och bygga ett blandat bostadsområde är det återigen bostadsrätter som dominerar.

§ 20

En bilfri innerstad. Motion av Malin Ericson och Lisa Palm (båda Fi). Svar på remiss

Dnr E2021-04907

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anse motionen besvarad med kontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 28 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), Anders Göransson m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att motionen avstyrks, samt att därutöver anföra följande:

En motion från Feministiskt Initiativ har inkommit på remiss till nämnden. Motionärerna argumenterar för att Stockholms innerstad på sikt bör gå mot att vara bilfritt för att förbättra miljön.

Sverigedemokraterna ställer sig frågande till den praktiska genomförbarheten av motionen. Trots att en stor utbyggnad av kollektivtrafiken kan möta en del av bilisternas behov, saknar det fortfarande den flexibiliteten som gör bilen till ett uppskattat transportmedel. En väsentlig del av Stockholms invånare och besökare kommer att få det påtagligt svårare att transportera sig, vilket skadar företagsamhet, isolerar stadsdelar och gör livspusslet svårare att få ihop.

Vi anser att det ska vara enkelt att leva och verka i Stockholm. Samtidigt som avvägningar ständigt måste göras mellan olika aspekter, är möjligheten att få vardagen att gå ihop en av de mest väsentliga. Nämnden bör därför avstyrka motionen i sitt remissyttrande för att istället beakta lösningar som inte är skadliga för personer som är beroende av bilen.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus

Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), Anders Göransson m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V).

Reservation

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 21**Värdeöverföring av Skansen 22 på Norrmalm från exploateringsnämnden till fastighetsnämnden**

Dnr E2022-01308

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att värdeöverföra fastigheten Skansen 22 på Norrmalm till fastighetsnämnden.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 7 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Vid protokollet

Kerstin Thörner